اخبار دیپلماسی

تلاش دموکرات‌های میانه‌رو برای تعویق طرح کنگره درباره مذاکرات هسته‌ای

سناتورهای میانه‌روی دموکرات تلاش می‌کنند تا دیگر دموکرات‌های کنگره را برای مخالفت با تصویب طرح کنگره علیه توافق هسته‌ای با ایران متقاعد کنند. به گزارش ایسنا، کمیسیون روابط خارجی کنگره آمریکا قصد دارد تا طرح کورکر-منندز را برای تصویب و رأی‌گیری روز سه‌شنبه به کنگره بدهد. در صورت تصویب این طرح که باب کورکر، سناتور جمهوری‌خواه ایالت تنسی و رئیس کمیسیون روابط خارجی کنگره آن را تنظیم کرده است، کنگره یک فرصت ۶۰ روزه برای بررسی توافق نهایی با ایران و حتی لغو آن خواهد داشت. اما روز گذشته، نانسی پلوسی، سناتور میانه‌رو دموکرات و رهبر اقلیت دموکرات‌های کنگره در یک اقدام مشترک با باربارا باکسر، دیگر سناتور دموکرات، مخالفت شدید خود را با تصویب این طرح علیه توافق هسته‌ای ابراز کردند. باکسر همچنین بر لزوم به تعویق انداختن تصویب و رأی‌گیری در مورد این طرح تأکید کرد. نانسی پلوسی نیز در این باره اظهار کرد: تلاش‌های دیپلماتیک باعث شده است که با ایران به یک چارچوب اولیه در مورد توافقی دست یابیم که بر پایه هوشیاری و الزام به دست آمده است و در این مسیر نباید هیچ‌گونه اقدامی را انجام داد که مانع فعالیت مذاکره‌کنندگان شود. او تصریح کرد: طرح سناتور کورکر، باعث تضعیف انگیزه و فعالیت‌های مذاکره‌کنندگان خواهد شد و یک مانع غیرضروری را بر مسیر دستیابی به یک توافق خوب به وجود خواهد آورد.

در واکنش به اقدامات اخیر عربستان

افخم: پیگیری دلیل ممانعت از ورود هواپیمای ایرانی به جده ادامه دارد

سخنگوی وزارت خارجه درباره پیگیری‌های این وزارتخانه در رابطه با ممانعت عربستان از ارایه مجوز به هواپیمای ایرانی برای فرود به جده، گفت: پیگیری‌ها در دست انجام است و به محض در اختیار گرفتن مستندات و اطلاعات دقیق اطلاع‌رسانی می‌کنیم. مرضیه افخم در گفت‌وگو با ایسنا، افزود: با توجه به تعاملات و نامه‌نگاری‌هایی که هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران با مقامات عربستان برای رفت و آمد هواپیماها و انتقال زائران به این کشور داشته است، منتظر هستیم تا مسئولان ایرانی در سفارت کشورمان در عربستان مستندات دقیق در این رابطه را ارایه کنند و تا قبل از آن امکان موضع‌گیری وجود ندارد. براساس گزارش رسانه‌ها، عربستان به یک هواپیمای مسافربری که حامل ۲۶۰ زائر ایرانی بوده است به دلیل آن‌چه نداشتن مجوز قبلی خوانده است اجازه ورود به آسمانش را نداد. مقامات سعودی مدعی هستند این اقدام را براساس قوانین بین‌المللی انجام داده‌اند. هواپیمای مسافربری ایران حامل زائران ایرانی برای سفر به خانه خدا و اجرای عمره مفرده بوده است. این هواپیما از اصفهان به مقصد جده پرواز کرده اما ممانعت دولت عربستان به کشور بازگشته است.

فابیوس:

راه زیادی تا دستیابی به توافق نهایی پیش‌رو داریم

وزیر خارجه فرانسه، خواسته مقام معظم رهبری در مورد برداشته شدن یک‌باره همه تحریم‌ها را نشان‌دهنده باقی ماندن راه زیادی تا دستیابی به یک توافق نهایی دانست. به گزارش رویترز، لوران فابیوس در واکنش به سخنان روز گذشته مقام معظم رهبری در مورد برداشته شدن یک‌باره همه تحریم‌ها اظهار کرد: موضوعاتی به‌خصوص در مورد نحوه و روند برداشته شدن تحریم اقتصادی باقی مانده است که دو طرف در مورد آن به توافق نرسیده‌اند و سخنان رهبری ایران نیز درواقع نشان‌دهنده آن است که هنوز کار زیادی برای دستیابی به یک توافق نهایی پیش‌رو داریم. روز گذشته مقام معظم رهبری در رابطه با توافق هسته‌ای اعلام کرد که هم اکنون نه با توافق به دست آمده مخالف است و نه از آن حمایت می‌کند و خواستار برداشته شدن همه تحریم‌ها در هنگام به دست آمدن توافق نهایی شد. فابیوس تصریح کرد: ما همان روندی را که از ابتدای مذاکرات داشته‌ایم ادامه می‌دهیم که بی‌شک سازنده است. او ادامه داد: در صورت امکان خواستار دستیابی به یک توافق نهایی هستیم، اما توافق نهایی باید کاملا شفاف بوده و نکته مبهمی نداشته باشد.

برژینسکی:

توافق هسته‌ای بر گسترش روابط ایران و آمریکا تاثیرگذار است

مشاور پیشین امنیت ملی آمریکا با تأثیرگذار دانستن توافق ایران و آمریکا بر روی روابط آینده دو کشور گفت: این توافق نشان‌دهنده خواست و توانایی ایران برای آغاز همکاری‌ها با آمریکا در برخی از مسائل دیگر است. زبیگنیو برژینسکی، یکی از برجسته‌ترین رهبران فکری و کارشناسان استراتژیک و مشاور پیشین امنیت ملی آمریکا در رابطه با تفاهم هسته‌ای اولیه اخیر که میان ایران و کشورهای ۱+۵ به دست آمد با نشریه ورلدپست گفت‌وگو کرد. برژینسکی در مورد تأثیر این توافق بر روی روابط آینده ایران و آمریکا گفت: درواقع میزان تأثیر این توافق بر روی روابط آینده دو کشور قابل توجه خواهد بود. این توافق حتی با وجود این که مقامات تهران مکرر اظهار می‌کنند که تفاهم صورت‌گرفته تنها مربوط به مسأله هسته‌ای است، نشان‌دهنده خواست ایران و توانایی او برای آغاز همکاری‌ها با آمریکا در برخی از مسائل است.

یک روز پس از سفر ظریف به اسلام‌آباد اتفاق افتاد

مخالفت پاکستان با مشارکت در حمله زمینی به یمن

عکس: ایرنا

بابک میرمالک | رایزنی‌های منطقه‌ای و بین‌المللی برای حل‌وفصل بحران یمن در روزهای پایانی هفته گذشته و همزمان با سفر وزیر خارجه ایران به پاکستان به اوج خود رسید و در شرایطی که مقامات سعودی به دنبال افزایش شرکای خود در ائتلاف مهاجمین هستند، خونریزی و بمباران شهرهای یمن همچنان ادامه دارد و شرایط زندگی در این کشور هر روز ناممکن‌تر از پیش می‌نماید.

سفر ۲ روزه محمدجواد ظریف به اسلام‌آباد و دیدار وی با مقامات پاکستانی پس از سفر کوتاه و چند ساعته او به «مسقط»، پایتخت عمان در روز چهارشنبه آغاز شد. وزیر خارجه ایران در جریان سفر به همسایه شرقی ایران با نخست‌وزیر، رئیس مجلس ملی و همچنین فرمانده کل ارتش پاکستان دیدار کرد که طول مدت این سفر و همچنین دیدار ظریف با چندین مقام بلندپایه از اهمیت این دیدار در شرایط فعلی حکایت داشت.

دکتر محمدجواد ظریف در جریان دیدار صبح روز پنجشنبه خود با «نواز شریف»، نخست‌وزیر پاکستان ضمن تأکید بر افزایش همکاری‌های ۲ جانبه به پیشینه روابط عمیق ۲ کشور در سطح دولت و مردم اشاره کرد و داعش، تروریسم و افراط‌گرایی را نگرانی مشترک طرفین خواند و گفت: «همکاری در زمینه امنیتی به‌ویژه در مرزها باید افزایش یابد و در همین رابطه تبادل هیات‌ها و اطلاعات را بسیار مهم دانست و تقویت امنیت مرزهای مشترک را عامل افزایش تجارت بین استان‌های مرزی دو کشور ذکر کرد».

دکتر ظریف راه‌حل مورد نظر برای بحران یمن را آتش‌بس فوری، کمک‌رسانی به‌ویژه مواد غذایی، دارویی و رسیدگی به بیماران عنوان نمود. ایشان گفت‌وگوی یمنی-یمنی و تشکیل دولت فراگیر را تنها راه‌حل دانست که باید براساس واقع‌بینی تعیین شود و عنوان کرد: «پیش‌شرط‌ها نباید راه‌حل‌ها را به تعویق اندازد». وزیر امور خارجه کشورمان گفت: «آمادگی داریم از هر راه‌حل دیپلماتیک مبتنی بر گفت‌وگو و مذاکره حمایت کنیم. وی همکاری کشورهای منطقه در این زمینه را مهم دانست». نخست‌وزیر پاکستان نیز با ابراز نگرانی نسبت به اوضاع یمن، بر ضرورت دستیابی به یک راه‌حل سیاسی از طریق گفت‌وگو و مذاکره برای حل‌وفصل بحران یمن تأکید نمود.

ظریف پس از آن با «ایاز صادقی»، رئیس مجلس ملی پاکستان دیدار کرد. وزیر خارجه ایران در جریان این دیدار با اشاره به شرایط بحرانی یمن به تبیین آخرین تحولات منطقه به‌ویژه اوضاع این کشور پرداخت و گفت: حمله نظامی، بمباران و تخریب زیرساخت‌ها به این کشور کمکی نخواهد کرد. رئیس مجلس ملی پاکستان نیز بر ضرورت همکاری ۲ کشور در مبارزه با داعش و تروریسم تأکید کرد و افزود: مشکلات منطقه‌ای قطعا توسط کشورهای منطقه قابل حل‌وفصل است. رئیس مجلس ملی پاکستان در ادامه گفت: تفرقه میان مسلمانان تنها در خدمت دشمنان اسلام است و باید در جهت ایجاد وحدت در میان آنان تلاش کرد. وی همچنین با اشاره به تحولات اخیر یمن تأکید کرد، باید تمامی طرف‌ها را به میز مذاکره دعوت کنیم و راه‌حل مناسب را از طریق گفت‌وگو و مذاکره بیابیم.

آخرین بخش سفر ظریف به پاکستان، دیدار با ژنرال «راحل شریف»، فرمانده کل ارتش پاکستان بود. ظریف در این دیدار که با مراسم نظامی رسمی و استقبالی در بالاترین سطح انجام شد به تبیین راه‌حل مورد نظر جمهوری اسلامی ایران برای حل بحران یمن مشتمل بر آتش‌بس فوری، کمک‌رسانی به‌ویژه ارسال دارو و مواد غذایی و کمک به مجروحان، ایجاد گفت‌وگوی یمنی-یمنی و تشکیل دولت فراگیر پرداخت. ظریف در این دیدار اظهار کرد با توجه به تجربیات گذشته، تبعات مداخلات نظامی در یمن به بخشی از مشکلات تبدیل خواهد شد. طرفین در پایان استفاده از ابزار دیپلماتیک، گفت‌وگو و مذاکره را بهترین راه حل‌وفصل مشکلات منطقه دانستند.

مخالفت پارلمان پاکستان با مشارکت در مداخله نظامی در یمن

سفر محمدجواد ظریف به پاکستان در شرایطی صورت گرفت که مقامات سعودی در هفته گذشته تلاش بسیاری را در جهت پیوستن پاکستان به ائتلاف عربی در حمله به یمن انجام دادند و پارلمان پاکستان نیز جلسات متعددی را برای بررسی این موضوع برگزار کرد. با این حال به نظر می‌رسد ظریف در سفر خود به اسلام‌آباد موفق عمل کرده باشد، چرا که پارلمان پاکستان در روز گذشته به عدم پیوستن این کشور به ائتلاف تحت رهبری عربستان برای حمله به یمن رای داد و قانون‌گذاران این پارلمان از طرف‌های درگیر در یمن خواستند تا با مذاکرات صلح‌آمیز اختلافات خود را حل‌وفصل کنند. قانونگذاران پارلمان پاکستان به اتفاق آرا تصریح کردند، پاکستان باید در قبال جنگ در یمن بی‌طرفی خود را حفظ کند تا بتواند یک نقش دیپلماتیک فعال برای پایان دادن به این بحران ایفا کند.

این اقدام پارلمان پاکستان، فرضیه میانجی‌گری این کشور میان ایران و عربستان در مسأله یمن را مطرح می‌کند؛ نقشی که در منطقه تا پیش از این به شکل سنتی بر عهده کشورهایی نظیر قطر و عمان بود اما مقامات دوحه مدتی است که رویکرد متفاوتی را اتخاذ کرده‌اند و اقامت چندساعته ظریف در مسقط نیز کوتاه‌تر از آن بود که مجال چنین موضوعی را فراهم کند. روز گذشته همچنین مقامات عربستان سعودی در واکنش به رأی منفی پارلمان پاکستان به مشارکت این کشور در حمله به یمن، از ورود یک هواپیمای پاکستانی به آسمان عربستان جلوگیری کردند.

به دنبال تلاش‌های عربستان برای ترغیب کشورهای عربی به مشارکت در حمله به یمن، یک منبع نظامی مصر نیز در روز گذشته عنوان کرد که نیروهای ائتلاف عربی تا چند روز آینده نیروی زمینی خود را وارد یمن خواهند کرد. به گزارش «تابناک»، یک منبع نظامی مصر گفت که نیروهای ائتلاف عربی طی دو یا سه روز آینده نیروهای زمینی خود را وارد جنگ در یمن خواهند کرد. در روز گذشته همچنین «صدقی صبحی»، وزیر دفاع مصر در دیدار با «محمد بن سلمان» وزیر دفاع و رئیس دفتر پادشاهی عربستان و مشاور ویژه پادشاه این کشور در ریاض در خصوص مشارکت مصر در این ائتلاف جهت تحقق اهداف عملیات نظامی گفت‌وگو کردند.

احضار کاردار عربستان به وزارت خارجه ایران

در همین حال وزارت امور خارجه ایران در واکنش به سخنان «احمد العسیری»، سخنگوی حملات نظامی عربستان به یمن، مبنی بر دخالت جمهوری اسلامی ایران در آموزش نیروهای انصارالله برای ضربه زدن به مردم یمن و تخریب زیرساخت‌های حیاتی این کشور، کاردار عربستان شامگاه چهارشنبه گذشته فراخوانده شد و مراتب اعتراض شدید جمهوری اسلامی ایران به او ابلاغ شد. به گزارش ایرنا، رئیس اداره اول خلیج‌فارس در این دیدار اظهارات العسیری را نادرست خواند و گفت: «جمهوری اسلامی ایران مسائل و تحولات یمن را صرفاً یک امر داخلی می‌داند و ضمن رد هرگونه توسل به زور برای حل مسائل این کشور بر راه‌حل سیاسی تأکید دارد». احمد العسیری همچنین در هفته گذشته و در واکنش به اعزام ناو گروه ایرانی به آب‌های جنوبی یمن، گفت: هنوز هیچ‌کس اقدام خصمانه‌ای علیه ما نکرده و اگر بکند ما پاسخ می‌دهیم. به گزارش خبرگزاری فارس، العسیری در کنفرانسی خبری چهاردهمین روز تهاجم به یمن در پاسخ به سوالی درباره اقدام ایران در اعزام ناو گروه به خلیج عدن گفت: آب‌های بین‌المللی برای همه نیروهای دریایی از جمله ایران در دسترس است اما آب‌های منطقه‌ای، بندرها و آسمان یمن تحت کنترل نیروهای ائتلاف است.

رئیس سازمان انرژی اتمی:

فکت‌شیت ایرانی همان سخنان من، ظریف و عراقچی است

علی‌اکبر صالحی، رئیس سازمان انرژی اتمی پنجشنبه‌شب در برنامه گفت‌وگوی ویژه خبری شبکه‌دوم سیما به ابعاد فنی بیانیه سوییس پرداخت. وی با اشاره به فرمایشات اخیر مقام معظم رهبری گفت: این صحبت‌ها موجب اطمینان‌بخشی می‌شود. ایشان همچون ناخدای کشتی این انقلاب، آفت‌های بالقوه‌ای که ممکن است به انقلاب ضرر بزند را رصد می‌کنند.

صالحی ادامه داد: اظهارات ایشان تذکری است به ما مذاکره‌کنندگان. تذکر دیگر اخطار به طرف مقابل بود که فکر نکنند، مذاکره‌کنندگان ایرانی حامی ندارند و می‌توانند زیاده‌طلبی‌های خود را تحمیل کنند. این اظهارات به‌موقع بود، هم تکلیف مذاکره‌کننده را روشن می‌کند و هم تکلیف طرف مقابل را و راه را برای ما هموار می‌کند. رئیس سازمان انرژی اتمی، ضمن قدردانی از اظهارات رهبر معظم انقلاب عنوان کرد: این اظهارات چراغ راه ما و رهنمونی خواهد بود برای پیش بردن کار.

صالحی اضافه کرد: قریب ۱۹ هزار سانتریفیوژ IR-۱ داریم که ۱۰ هزار تا کار می‌کند ۱۰ هزار تا غیرفعال است. از این ۱۰ هزار تا، هزار تای آنها از نوع IR۲M است. از این ۱۰ هزار ماشین ۳ هزار تای آن در فردو است. وی گفت: این ماشین‌ها یک اشکال ذاتی طراحی دارد. ۲۵ سال است با این ماشین‌ها دست‌وپنجه نرم می‌کنیم، ولی به‌دلیل این اشکال نتوانستیم این ماشین را به درجه اطمینان از بهره‌برداری برسانیم و به همین خاطر به‌سمت نسل‌های بعدی رفتیم که طراحی‌اش با خودمان بوده است. IR-۴ ماشین خیلی خوبی است.

وی گفت: ما در نطنز حدود ۱۰ هزار ماشین داریم که دارد کار می‌کند و این ماشین‌ها کفاف ۱۹۰ هزار سو در سال‌های آینده را نمی‌دهد. معاون رئیس جمهوری اضافه کرد: ما با IR-۱ به سمت ۱۹۰ هزار سو نمی‌رویم چون زود خراب می‌شود و نطنز هم جای ۱۹۰ هزار ماشین را ندارد جای ۴۸ هزار ماشین را دارد. فردو اگر IR-۱ بخواهیم بگذاریم جای ۳ هزار ماشین را دارد. به همین خاطر نیاز داریم ماشین‌های پیشرفته را به کار گیریم. رئیس سازمان انرژی اتمی درباره فکت‌شیت آمریکایی‌ها گفت: یک‌سری درست و نادرست را براساس روایت و استنباط خود قاطی کردند. ما درباره تحقیق و توسعه به یک جمع‌بندی رسیدیم، صبح پنجشنبه به مونیز گفتم تمام است، گفت: مطمئنا تمام است. بعد از آن خداحافظی کردیم و گفتیم الحمدالله تکلیف آن روشن شده است. یکی، دو ساعت بعد تقاضا کرد جلسه مجددی داشته باشیم، دیدم تغییر داده، گفت اروپایی‌ها فشار وارد آوردند که دوباره مذاکره کردیم و در پایان گفتم تمام است، گفت تمام؛ یکی دو ساعت بعد آمد و خواستار تغییر شد. من گفتم هر فرآیندی یک اصولی دارد این فرآیند مذاکره یک‌سری اصول دارد، ما نمی‌توانیم به اصول اخلاقی مذاکره پایبند نباشیم. صالحی ادامه داد: فکت‌شیت هست. ما داشتیم. سیاهه فکت‌شیت برای ما و وزارت خارجه بوده است. سازمان انرژی اتمی با کمک وزارت خارجه، فکت‌شیتی را تنظیم کردند که در اختیار دکتر ظریف قرار دارد. رئیس سازمان انرژی اتمی درباره رآکتور آب‌سنگین اراک خاطرنشان کرد: این موضوع یکی از بزرگترین چالش‌ها بود. آنها می‌گفتند این رآکتور را باید ببندید، ما آب سبک به‌شما می‌دهیم. یکی از خطوط قرمز مقام معظم رهبری این بود که آب سنگین بایدباشد.

وی درباره انتشار فکت‌شیت با بیان این که انتشار آن در اختیار من نیست، خاطرنشان کرد: همین صحبت‌هایی که من کردم و آقای ظریف و عراقچی نیز بیان داشتند، همان فکت‌شیت است. سیدعباس عراقچی عضو ارشد تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای ایران هم فکت شیت را روایت تیم‌های مذاکره‌کننده از توافق صورت گرفته توصیف کرد و گفت: فکت شیت ایران همان سخنان مبسوط وزیر امور خارجه است. وی اظهار داشت: فکت شیت که آمریکایی‌ها منتشر کردند روایت آنها از توافقاتی است که در دور اخیر مذاکرات حاصل شد. کاملا معمول است که بعد از هر مذاکرات و واقعه سیاسی، طرفین، روایت خود را برای مستمعین می‌گویند. هر کس از زاویه خود می‌گوید چه اتفاقی افتاده و قرار است بیفتد و طبیعی است هر طرف قسمت‌هایی که مطلوبش است را برجسته‌تر بیان می‌کند.

معاون وزیر خارجه افزود: آمریکایی‌ها این کار را به صورت مکتوب کردند و از قبل هم مقداری از آن را آماده کرده بودند. روایت ما که یک روایت واقعی است در صحبت‌های مفصل دکتر ظریف بیان شد. من نیز بیان کردم. ما فعلا بنای ارایه مکتوب آن را نداریم، ولی اگر لازم باشد چنین خواهیم کرد. معاون وزیر خارجه ادامه داد: مشکلی که داریم این است که به خاطر گستردگی اقداماتی که دو طرف به‌خصوص طرف ایرانی باید انجام دهد همزمانی و در یک روز انجام شدن، از نظر عملیاتی ممکن است چندان آسان نباشد. ما به زمان بیشتری احتیاج داریم. باید به تدبیری برسیم و در حال کار روی آن هستیم. از صاحبنظران درخواست می‌کنم اگر ایده‌هایی دارند در این زمینه ارایه دهند که اصل همزمانی رعایت شود. همان موقعی که ایران اقداماتش را انجام می‌دهد آنها هم باید تحریم‌ها را لغو کنند. عراقچی تصریح کرد: هیچ فاصله‌ای را بین این دو قایل نیستیم. گفته شده ۶ ماه یا چند ماه بعد، این گونه نیست. حتما باید اصل همزمانی رعایت شود. ما روی این تأکید داریم و مقام معظم رهبری نیز تأکید کردند و ان‌شاءالله برای این راه‌حل پیدا کنیم.

در دومین نامه خطاب به مسئول عربستانی مطرح شد

تهدید رئیس حج و زیارت ایران به لغو پروازهای عمره به عربستان

رئیس سازمان حج و زیارت در پی حرمت‌شکنی منجر به ناامنی اخلاقی و روحی توسط دو مامور تفتیش فرودگاه جده با اعلام این که اقدامات همه‌جانبه و پیگیری‌های متعددی از سوی این سازمان با هماهنگی وزارت خارجه کشورمان صورت پذیرفته است، تهدید به لغو پروازهای عمره کرد.

به گزارش «انتخاب»، سعید اوحدی در نامه دوم خود خطاب به «بندربن محمد حجار» وزیر حج عربستان با اعلام این مطلب افزود: انتظار می‌رفت جنابعالی که همواره نسبت به تأمین حقوق و امنیت زائران تأکید داشته‌اید، با دستور قاطع، محاکمه سریع این دو فرد مجرم به اشد مجازات را که کمترین مطالبه به حق زائران عمره‌گزار است و موجب آرامش و اطمینان زائران درخصوص اهتمام و حساسیت وزارت حج عربستان نسبت به صیانت از حقوق زائران می‌گردید، پیگیری می‌کردید. جنابعالی نیز تأکید می‌کنید که عدم اقدام و پاسخگویی به موقع در مورد این گونه جرایم موجب تقویت این شبهه خواهد شد که اهتمام و عزم جدی جهت تأمین امنیت زائران مشاهده نمی‌شود و پر واضح است که اعزام عمره‌گزاران زمانی می‌تواند تداوم داشته باشد که حقوق اولیه آنان شامل تأمین امنیت اخلاقی، جانی و اراده عملی به منظور حفظ حقوق اولیه ایشان وجود داشته باشد.

در ادامه این نامه آمده است، تعلل بیشتر در اعلام موضع رسمی نسبت به این حادثه تلخ، شرم‌آور و خلاف شرع که در تمامی جوامع جهانی نیز محکوم است، می‌تواند روند اعزام عمره‌گزاران را با چالش جدی مواجه کرده و تبعات و خسارات احتمالی آن نیز قطعاً متوجه طرف کوتاهی کننده خواهد بود. همچنان امیدواریم که جنابعالی با موضعگیری فوری نسبت به جسارت‌های صورت‌گرفته به ضیوف الرحمان در حرم امن الهی و اقدام جدی برای محاکمه افراد مجرم، از وقوع اتفاقات مشابه پیشگیری فرمایید. رئیس سازمان حج و زیارت صبح پنجشنبه نیز در گفت‌وگو با خبرنگار ایرنا، با اشاره به حادثه تلخ رخ داده برای دو نوجوان ایرانی توسط دو مامور عربستانی گفت: مطالبه ما اشد مجازات برای دو مامور عربستانی است و مذاکرات با وزیر حج عربستان برای رسیدگی به این موضوع همچنان ادامه دارد. سعید اوحدی افزود: برای این حادثه تلخ اقدامات جدی در قالب مکاتبه با وزیر حج عربستان صورت گرفته و روز گذشته نوزدهم فروردین‌ماه نیز دومین نامه برای وزیر حج عربستان ارسال شده است. وی مکاتبه با وزیر حج عربستان، ملاقات با قائم‌مقام وزیر کشور عربستان و احضار کاردار عربستان در همان روز حادثه به وزارت امور خارجه را از اقدامات جدی در مورد این موضوع عنوان کرد.

اخبار جهان

دیپلماسی عرصه واقع‌گرایی است

متین مسلم
کارشناس روابط بین‌الملل

اختلافات ایران و ترکیه جدی و ارتباط با ترکیه اردوغان بسیار مشکل است. شک نکنید! اما بهای مدیریت این اختلافات چیست؟ بیایید موضوع را از زاویه ایران ببینیم. به فرض لغو سفر رئیس‌جمهوری ترکیه به تهران چه اتفاقی رخ می‌داد؟ گمانه‌زنی سخت است. اما می‌توان تصور کرد پس از موفقیت مذاکرات سوییس، مطمئنا لغو سفر نه تنها فرصت یک دیپلماسی ولو چالشی را از تهران می‌گرفت بلکه به سرمایه‌ای گران و هنگفت در دست مخالفان دیپلماسی رئیس‌جمهوری روحانی و وزیر خارجه‌اش در داخل و در خارج برای حمله به آنها تبدیل می‌شد. ثبت یک نمره منفی بزرگ در کارنامه سیاست خارجی جدید ایران از موضوع سفر اردوغان برای مخالفان مهم‌تر بود. ظاهرا رئیس‌جمهوری و مسئولان سیاست خارجی ایران با تأکید بر انجام این سفر و تسلیم نشدن در مقابل مخالفان حرفه‌ای به دنبال اثبات این نکته بودند «که صرف وجود اختلافات و اظهارنظرها دلیلی بر تعطیلی دیپلماسی نیست. مخالفان روشن کنند پس دیپلماسی برای چیست؟» به همین دلیل فکر می‌کنم شرایط اعتماد به سیاست خارجی رئیس‌جمهوری ایران و متدوزیر خارجه‌اش از جولای ۲۰۱۳ یعنی زمان به قدرت رسیدن او کماکان به قوت خود باقی است. بیشتر به دلیل پایبندی به آنچه روحانی به رأی‌دهندگان ایرانی و جامعه بین‌المللی از همان ابتدا وعده داد، «حل پرونده اتمی ایران، حل مشکلات با همسایگان و تعامل با جامعه جهانی. نکاتی که روحانی هفته گذشته صراحتا و مجددا بر آنها تأکید کرد».

اما نکته‌ای که شاید چندان قابل دفاع نباشد اما تا حدی قابل درک، عدم توازنی بود که از همان ابتدا در پیگیری این ۳ هدف صورت گرفت. درواقع انتقال بخش عظیمی از ظرفیت سیاست خارجی ایران به طرف پرونده هسته‌ای، عملا به قیمت کم‌توجهی به بخش‌های دوم و سوم منجر شد. این درحالی بود که حضور ظریف که اکنون به معمار سیاست خارجی نوین ایران مشهور شده، این انتظار را در محافل بین‌المللی به وجود آورده بود که ایران اگر نه در حد استانداردهای پرونده اتمی اما با عیاری پایین‌تر، خصوصا در روابط منطقه‌ای و ارتباط با همسایگان که در زمان محمود احمدی‌نژاد همچون پرونده اتمی دچار صدمات حیرت‌آوری شد، موضوع را جدی‌تر پیگیری خواهد کرد. نه صرفا به اعتبار اهمیت همسایه بودن آنها بلکه بیشتر به این دلیل که این کشورها تأثیری شگرف بر هرگونه فرآیند بخش اول داشته و دارند.

اکنون با آرامشی نسبی در فضای طوفان‌زده پرونده اتمی و عمدتا تحت‌تأثیر تحولات یمن نشانه‌هایی از تحرک دیپلماسی ایران در منطقه مشاهده می‌شود که جدای از نوع نگاه رئیس‌جمهوری روحانی، شانس بزرگ حضور ظریف در وزارت خارجه ایران به این امیدواری بین‌المللی دامن زده که باد به بادبان کشتی دیپلماسی منطقه‌ای ایران درحال وزیدن است. به نظر می‌رسد، تیم سیاست خارجی ایران پس از یک نبرد دیپلماتیک ۱۸ ماهه با قدرت‌های جهانی، وارد فاز دیپلماسی منطقه‌ای خود شده و دلیلی نمی‌بیند توانش را در این عرصه به‌کار نگیرد. نه فقط به خاطر یک ضرورت استراتژیک، بلکه به این علت که برخورد و تعامل با همسایگان سخت‌تر از تفاهم با قدرت‌های جهانی نیست. در این میان روحانی و ظریف تاکنون نشان داده‌اند احساسات و هیجانات برای آنها جایگاهی ندارد. دو اتفاق مهم دیپلماتیکی هفته گذشته سفر رئیس‌جمهوری ترکیه به تهران و سفر ظریف به عمان و پاکستان که مستقیما با تحولات یمن ارتباط داشت حکایت از همین واقع‌بینی ملموس در سیاست خارجی آنها دارد. این موضوع چندان جای انکار ندارد که تهران و آنکارا در بسیاری از مسائل منطقه‌ای خصوصا عراق، سوریه و به تازگی یمن اختلاف‌نظر دارند. اما هرگاه متوجه شویم که اختلاف‌نظرهای دو کشور صرفا مربوط و محدود به خود آنها نیست و ضرورتا به طیف وسیعی از کشورهای همسایه ایران مربوط می‌شود، آنگاه درک بهتری از تحولات هفته گذشته در برابرمان قرار خواهد گرفت. واقع‌بینی و عمل‌گرایی در دیپلماسی چندان هم شیرین نیست اما باید آنها را قبول کرد. موضوعی که به نظر می‌رسد به محور دیپلماسی ایران تبدیل شده است و این مهم‌ترین دلیل اعتماد داشتن به روحانی و سیاست خارجی اوست. محافل دیپلماتیک و خبری ترک گفته‌اند، ساعاتی قبل از پرواز اردوغان به تهران، وی با محمد بن نایف، جانشین ولیعهد و وزیر کشور عربستان که به گونه‌ای غیرمترقبه وارد آنکارا شده بود، ملاقات کرده است. چنین سفری اهمیت حضور اردوغان در تهران را بیشتر نشان می‌دهد. یک مقام وزارت خارجه قطر مشروط به عدم افشای نامش می‌گوید: «فکر می‌کنم ریاض به‌دنبال راه‌حلی برای خروج از این بحران است. توافق سوییس آنها را شگفت‌زده کرد. استقبال محتاط کابینه شاه‌سلمان از توافق سوییس کم‌اهمیت نیست و سفر اردوغان به تهران هم بی‌شک تحت‌تأثیر همین توافق صورت گرفت. ایرانی‌ها تا حالا بازی را برده‌اند».